

آزمون‌های مرحله‌ای

فصل ۱

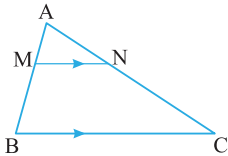
۹

تشابه

فصل نهم: تشابه

قضیه‌ی تالس و نتایج آن

با توجه به شکل، اگر $MN \parallel BC$ ، داریم:

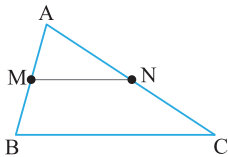

$$MN \parallel BC \Rightarrow \begin{cases} \frac{AM}{MB} = \frac{AN}{NC} \\ \frac{AM}{AB} = \frac{AN}{AC} = \frac{MN}{BC} \\ \frac{BM}{AB} = \frac{CN}{AC} \end{cases}$$

توجه عکس قضیه‌ی تالس نیز درست است.

قضیه‌ی میان خط در مثلث

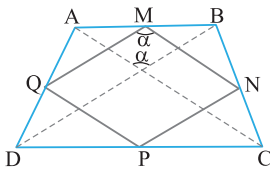
اگر نقاط M و N به ترتیب وسط اضلاع AB و AC باشند، به MN میان خط می‌گوییم و داریم:

$$MN \parallel BC, \quad MN = \frac{1}{2} BC$$

کاربرد قضیه‌ی تالس در شکل حاصل از وصل کردن وسط اضلاع چهارضلعی

اگر وسط اضلاع یک چهارضلعی را مطابق شکل به هم وصل کنیم، چهارضلعی حاصل (MNPQ) متوازی‌الاضلاع خواهد شد و داریم:

$$S_{MNPQ} = \frac{1}{4} S_{ABCD}, \quad \text{محیط } MNPQ = AC + BD$$

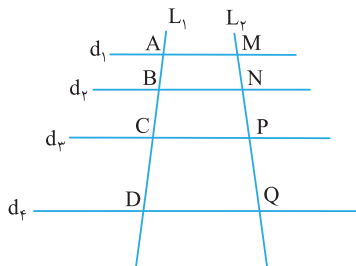
حالت‌های خاص

(۱) اگر قطرهای چهارضلعی ABCD بر هم عمود باشند، چهارضلعی MNPQ مستطیل است و برعکس.

(۲) اگر قطرهای چهارضلعی ABCD با هم برابر باشند، چهارضلعی MNPQ لوزی است و برعکس.

کاربرد قضیه‌ی تالس در خطوط موازی

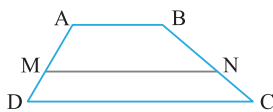
اگر چند خط موازی دو خط مورب را قطع کنند، روی این دو خط مورب پاره‌خط‌های متناظر متناسب ایجاد می‌کنند.

$$d_1 \parallel d_2 \parallel d_3 \parallel d_4 \Rightarrow \frac{AB}{MN} = \frac{BC}{NP} = \frac{CD}{PQ}$$

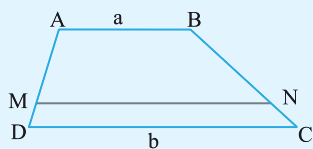
کاربرد قضیه‌ی تالس در ذوزنقه

در شکل مقابل، اگر پاره‌خط MN موازی قاعده‌ها باشد، داریم:

$$\begin{aligned} \frac{AM}{MD} &= \frac{BN}{NC} \\ \frac{AM}{AD} &= \frac{BN}{BC} \\ \frac{DM}{AD} &= \frac{CN}{BC} \end{aligned}$$

عکس این مطلب نیز درست می‌باشد.

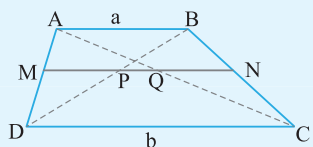

نکته: در دوزنقه‌ی ABCD با قاعده‌هایی به طول a و b (مطابق شکل) اگر MN موازی قاعده‌ها باشد و بدانیم $\frac{AM}{MD} = \frac{BN}{NC} = \frac{m}{n}$ ، در این صورت طول MN از رابطه‌ی زیر به دست می‌آید:

$$MN = \frac{na + mb}{m + n}$$

نکته: در دوزنقه‌ی ABCD اگر M و N به ترتیب وسط AD و BC باشند، داریم:

$$MN = \frac{a + b}{2}$$

نکته: در این حالت، پاره‌خط MN قطرهای دوزنقه را نصف می‌کند. اگر P و Q نقاط برخورد MN با اقطار باشند، خواهیم داشت:

$$PQ = \frac{|b - a|}{2}$$

چندضلعی‌های متشابه

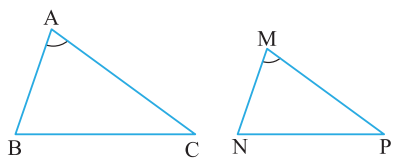
دو چندضلعی را متشابه می‌گوییم، هرگاه:
الف) زاویه‌های آنها، نظیر به نظیر مساوی باشند.
ب) ضلع‌های متناظر در آنها متناسب باشند.

توجه نسبت اضلاع نظیر در دو چندضلعی متشابه را نسبت تشابه می‌گوییم.

نکته: هر دو n ضلعی منظم متشابه‌اند.

حالت‌های تشابه دو مثلث

۱) حالت (ز-ز): اگر دو زاویه از مثلثی با دو زاویه از مثلث دیگر برابر باشند، آن دو مثلث متشابه‌اند.
۲) حالت (ض-ض-ض): اگر یک زاویه از یک مثلث با یک زاویه از مثلث دیگر برابر بوده و ضلع‌های نظیر این زاویه‌ها متناسب باشند، آن‌گاه دو مثلث متشابه‌اند.

$$\begin{cases} \hat{A} = \hat{M} \\ \frac{AB}{MN} = \frac{AC}{MP} \end{cases} \Rightarrow \triangle ABC \sim \triangle MNP$$

۳) حالت (ض-ض-ض): هرگاه سه ضلع از مثلثی با سه ضلع از مثلث دیگر متناسب باشند، آن دو مثلث متشابه‌اند.

پاره‌خط‌های متناسب در دو شکل

اگر دو چندضلعی با نسبت k با هم متشابه باشند، نسبت همه‌ی پارامترهای خطی متناظر در دو چندضلعی برابر همان نسبت تشابه یعنی k است.

نتیجه: در دو مثلث متشابه، نسبت دو ارتفاع نظیر، دو نیمساز نظیر، دو میانه‌ی نظیر و محیط دو مثلث، با نسبت تشابه برابر است.

نکته: نسبت مساحت دو شکل متشابه برابر مربع نسبت تشابه (k^2) است.

شماره صفحات پاسخ تشریحی	زمان پیشنهادی	مبحث آزمون
۱۴۸ و ۱۴۹	۲۰ دقیقه	تشابه

۱- اگر $\frac{a}{b} = \frac{1}{2}$ و $\frac{3a+1}{3b+2} = 3m$ ، مقدار m کدام است؟

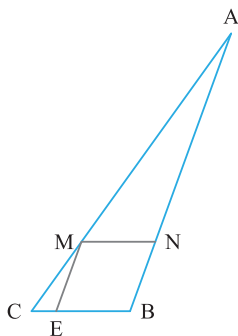
- (۱) ۲ (۲) $\frac{1}{2}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۴) $\frac{1}{6}$

۲- در ذوزنقهی ABCD قاعده‌ی بزرگ سه برابر قاعده‌ی کوچک است. طول پاره‌خطی که وسط دو قطر را به هم وصل می‌کند، برابر کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$ قاعده‌ی بزرگ (۲) $\frac{1}{6}$ قاعده‌ی بزرگ (۳) $\frac{1}{3}$ قاعده‌ی بزرگ (۴) $\frac{4}{9}$ قاعده‌ی بزرگ

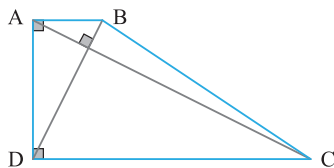
۳- در شکل مقابل اگر $AB = 3BC = 12$ ، آن‌گاه محیط لوزی MNBE برابر کدام است؟

- (۱) ۱۲ (۲) ۳ (۳) ۶ (۴) ۱۸

۴- در مربع ABCD نقطه‌ی M وسط ضلع AB می‌باشد. اگر مجموع فواصل دو رأس A و C از DM برابر ۶ باشد، طول DM کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) $\frac{5}{2}$

۵- در ذوزنقه‌ی قائم‌الزاویه‌ی ABCD دو قطر AC و BD برهم عمودند. اگر $AD = 2AB = 2$ ، آن‌گاه مساحت این ذوزنقه کدام است؟

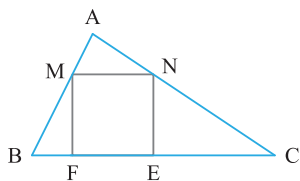
- (۱) ۵ (۲) ۷ (۳) ۸ (۴) ۱۰

۶- در متوازی‌الاضلاع ABCD خط گذرا بر B امتداد دو ضلع DA و DC را به ترتیب در M و N قطع می‌کند. اگر $DN = \frac{Y}{3} DC$ ، مساحت مثلث MAB چند درصد مساحت مثلث NBC است؟

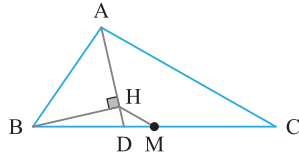
- (۱) $\frac{37}{5}$ (۲) $\frac{42}{75}$ (۳) $\frac{56}{25}$ (۴) $\frac{62}{5}$

۷- در مثلث ABC مربعی به ضلع ۲ محاط شده است. اگر $BC = 6$ ، آن‌گاه مساحت مثلث AMN کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴) ۱

محاسبات

۸- در مثلث ABC از رأس B عمود BH را بر نیمساز زاویه A رسم کرده‌ایم. اگر M وسط ضلع BC باشد و $MH = \frac{1}{3} AB$ ، آن‌گاه نسبت $\frac{AC}{AB}$ برابر

کدام است؟

(۱) $\frac{4}{3}$

(۲) $\frac{1}{2}$

(۳) $\frac{3}{2}$

(۴) $\frac{5}{3}$

۹- در مثلث ABC داریم $AB=9$ ، $AC=7$ و $\hat{A} = 2\hat{C}$. اندازه‌ی BC کدام است؟

(۱) ۱۲

(۲) $12/5$

(۳) ۱۳

(۴) $13/5$

۱۰- اندازه‌ی قاعده‌های یک دوزنقه ۶ و ۹ واحد و طول پاره‌خطی که دو نقطه‌ی وسط قاعده‌ها را به هم وصل می‌کند برابر

۱۲ واحد است. فاصله‌ی نقطه‌ی تلاقی دو قطر این دوزنقه از وسط قاعده‌ی کوچک‌تر چقدر است؟

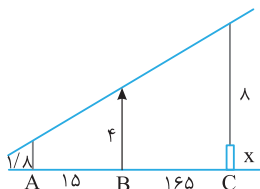
(۱) $3/6$

(۲) $4/2$

(۳) $4/8$

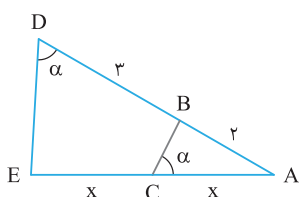
(۴) $5/4$

شماره صفحات پاسخ تشریحی	زمان پیشنهادی	مبحث آزمون
۱۵۰ و ۱۵۱	۲۰ دقیقه	تشابه

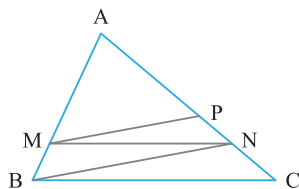
- ۱- در شکل مقابل، دکلی به طول ۸ متر بر بالای برج C نصب شده است. دید چشم ناظر A به ارتفاع ۱/۸ متر از بالاترین نقطه‌ی دکل و بالاترین نقطه‌ی تیرک ۴ متری B در یک راستا است. بلندی برج چند متر است؟

- (۱) ۱۹/۸
(۲) ۲۰/۲
(۳) ۲۰/۸
(۴) ۲۱/۲

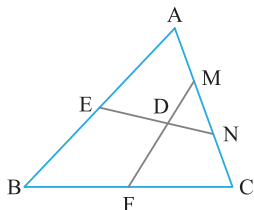
- ۲- در شکل مقابل نسبت مساحت مثلث کوچک‌تر به مساحت چهارضلعی برابر کدام است؟

- (۱) ۱/۵
(۲) $\sqrt{5}$
(۳) ۳/۴
(۴) ۱/۴

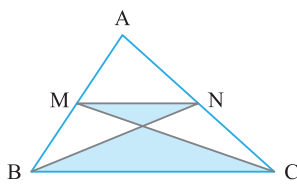
- ۳- در شکل زیر می‌دانیم $MN \parallel BC$ و $MP \parallel BN$. اگر $AM = 3MB$ ، آن‌گاه حاصل $\frac{PN}{AC}$ کدام است؟

- (۱) ۴/۱۵
(۲) ۳/۱۶
(۳) ۱/۸
(۴) ۱/۴

- ۴- در شکل مقابل $AM = MN = NC$ ، نقطه‌ی E وسط ضلع AB و نقطه‌ی F وسط ضلع BC است. $\frac{DM}{DF}$ برابر کدام است؟

- (۱) ۲/۳
(۲) ۳/۴
(۳) ۱/۲
(۴) ۱/۳

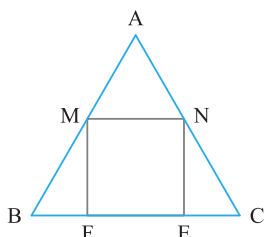

- ۵- در شکل مقابل M و N وسط اضلاع مثلث هستند. مساحت قسمت هاشورزده چه کسری از مساحت مثلث است؟

- (۱) ۱/۳
(۲) ۳/۸
(۳) ۵/۱۲
(۴) ۱/۲

- ۶- در مثلث ABC زاویه‌ی B دو برابر زاویه‌ی C می‌باشد. کدام رابطه بین اضلاع مثلث ABC برقرار است؟

- (۱) $BC^2 = AC^2 + AB^2$
(۲) $AC^2 - AB^2 = AB \times BC$
(۳) $AB^2 - AB \times BC = AC^2$
(۴) $BC^2 = AC^2 - AB^2$

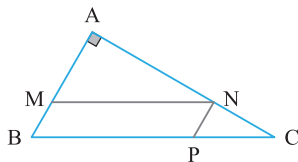

- ۷- مربعی در یک مثلث متساوی‌الاضلاع به ضلع a محاط شده است. اندازه‌ی ضلع مربع کدام است؟

- (۱) $\frac{ah_a}{a+h_a}$
(۲) $\frac{a^2}{a+h_a}$
(۳) $\frac{2ah_a}{a+h_a}$
(۴) $\frac{2a^2}{a+h_a}$

محاسبات

- ۸- در شکل زیر مثلث ABC قائم‌الزاویه و چهارضلعی $MNPB$ متوازی‌الاضلاع به محیط ۲۰ می‌باشد. اگر $AM = ۲MB$ و $BC = ۱۲$ ، آن‌گاه مساحت مثلث ABC کدام است؟

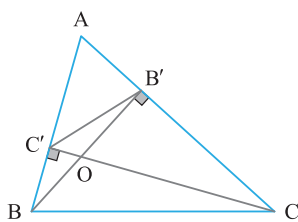

- (۱) ۱۸
 (۲) $۱۸\sqrt{۳}$
 (۳) ۳۶
 (۴) $۳۶\sqrt{۳}$

- ۹- در دوزنقه‌ای به قاعده‌های ۴ و ۷ فاصلهی نقطه‌ی تلاقی دو قطر از قاعده‌ی بزرگ‌تر ۳ می‌باشد. مساحت این دوزنقه چه مضربی از ۳۳ می‌باشد؟

- (۱) $\frac{۱۱}{۱۴}$ (۲) $\frac{۱۱}{۷}$ (۳) $\frac{۱}{۷}$ (۴) $\frac{۱}{۱۴}$

- ۱۰- در مثلث ABC ارتفاع اضلاع AB و AC در O متقاطع‌اند. اگر $AB' = ۴$ ، $AB = ۹$ و $BC = ۱۲$ ، اندازه‌ی $B'C'$ کدام است؟

- (۱) $\frac{۱۴}{۳}$
 (۲) ۴
 (۳) $\frac{۱۶}{۳}$
 (۴) ۶